

Den 17. september 2025
FVM 480

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens gennemførelsesforordning om ekstraordinær støtte til landbrugssektorer ramt af ugunstige klimatiske begivenheder og naturkatastrofer i Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Rumænien i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesforordning om krisestøtte til de landbrugssektorer i Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Rumænien, der har været påvirket af ugunstige vejrforhold i løbet af 2025. Kommissionen foreslår, at der med hjemmel i den fælles markedsordning (forordning 1308/2013) anvendes EU-midler til ekstraordinær støtte til berørte landmænd i de seks medlemsstater på i alt 49,8 mio. euro (ca. 371,5 mio. kr.). Støtten foreslås finansieret gennem landbrugsreserven. Medlemsstaterne gives endvidere mulighed for at yde op til 200 pct. i national medfinansiering. Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Forslaget forventes sat til afstemning i Komiteen for den fælles markedsordning den 26. september 2025. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag til gennemførelsesforordning om ekstraordinær støtte til de landbrugssektorer i Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Rumænien, der har været påvirket af ugunstige klimatiske begivenheder i løbet af 2025.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 221 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Komiteen for den Fælles Markedsordning for Landbrugsprodukter. Afgiver Komiteen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komiteen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget. I dette tilfælde kan Kommissionen inden for to måneder forelægge Komiteen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen enten vedtage forslaget, forelægge komitéen et ændret forslag inden for to måneder eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget.

Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget.

Sagen forventes sat til afstemning i Komiteen for den fælles markedsordning for landbrugsprodukter den 26. september 2025.

Formål og indhold

Forslaget om ekstraordinær landbrugsstøtte til Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Rumænien fremsættes, fordi medlemsstaterne i løbet af 2025 er blevet ramt af ekstraordinært ugunstigt klimarelateret vejr.

Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Rumænien har været ramt af perioder med hård frost i løbet af foråret 2025, der førte til skader på afgrøder. I Bulgarien, Letland og Litauen har varmt vejr i starten af året medført en tidlig vækstsæson, der efterfølgende blev ramt af hård frost og medførte store skader på afgrøder. Herudover blev Letland ramt af vedvarende regn, der medførte overdreven våd jord med afgrødeskader til følge. Polen blev også ramt af haglstorme, der medførte yderligere skader på afgrøderne. Af Kommissionens forslag fremgår det, at der på trods af ugunstige vejrforhold i flere medlemsstater er tale om ekstraordinært dårlige forhold i de seks medlemsstater, som har ført til store skader på medlemsstaternes fødevareproduktioner, herunder frugt og grønt, nødder og frø. Ifølge forslaget vil indkomstabene for de berørte producenter i Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Rumænien bringe deres økonomiske levedygtighed i fare.

Forslaget fremsættes med hjemmel i artikel 221 i den fælles markedsordning (forordning 1308/2013), hvorefter der kan iværksættes foranstaltninger til løsning af specifikke problemer. Forslaget indebærer, at der kan ydes en støtte på samlet 49,8 mio. euro (ca. 371,5 mio. kr.), heraf:

- 7,4 mio. euro (ca. 55,2 mio. kr.) til Bulgarien
- 4,2 mio. euro (ca. 31,3 mio. kr.) til Letland
- 1,1 mio. euro (ca. 8,2 mio. kr.) til Litauen
- 10,8 mio. euro (ca. 80,6 mio. kr.) til Ungarn
- 14,8 mio. euro (ca. 110,4 mio. kr.) til Polen
- 11,5 mio. euro (ca. 85,8 mio. kr.) til Rumænien.

Med forslaget får de seks medlemsstater mulighed for at supplere EU-støtten med op til 200 pct. nationale midler. De seks medlemsstater skal senest den 31. december 2025 meddele Kommissionen, hvorledes støtten vil blive udmøntet. Udbetalingerne skal ske på baggrund af objektive og ikke-diskriminerende kriterier, som tager de påvirkede landmænds tab i betragtning, og må ikke skabe markeds- eller konkurrenceforvridning. Støtten fra landbrugsreserven skal være udbetalt senest den 30. april 2026, og den ekstra nationale støtte senest den 31. juli 2026.

EU-støtten foreslås finansieret af landbrugsreserven, som opføres direkte på EU-budgettet.

Landbrugsreserven består årligt af 450 mio. euro. Uforbrugte midler inden for landbrugsbudgettet kan overføres til landbrugsreserven det efterfølgende år. Hvis der ikke er midler på budgettet til at fylde landbrugsreserven op, anvendes finansiell disciplin som sidste udvej. Finansiell disciplin dækker over, at Kommissionen med en fastsat procentandel beskærer de direkte betalinger til tilskudsmodtagere, der på et år modtager mere end 2.000 euro.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har ingen statsfinansielle konsekvenser ud over indvirkningen på EU's budget. Finansieringen foreslås at ske via landbrugsreserven. Der er EU-budgetvirkning, idet forslaget medfører en udgift på EU's budget på 49,8 mio. euro. Danmarks finansieringsandel af EU-budgettet er ca. 2,3 pct., svarende til ca. 1,1 mio. euro (ca. 8,2 mio. kr.). Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regnskabsåret for landbrugsreserven er fra den 16. oktober til den 15. oktober året efter. Det bemærkes, at en fuld anvendelse af den afsatte landbrugsreserve i løbet af regnskabsåret 2026 (den 16. oktober 2025 til den 15. oktober 2026) kan medføre behov for at reducere den direkte indkomststøtte til landmænd for at genopfylde landbrugsreserven. Dette vurderes i så fald at være en mindre reduktion af den direkte indkomststøtte. Landbrugsreserven kan også fyldes op af eventuelt andre uforbrugte midler og formålsbestemte indtægter under landbrugsområdet.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer noterer sig Kommissionens forslag om krisestøtte til de landbrugssektorer i Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Polen og Rumænien, der har været negativt påvirket af ugunstige vejrforhold i 2025. Landbrug & Fødevarer udtrykker medfølelse samt forståelse for behovet for at hjælpe de berørte landmænd i de pågældende medlemslande, som har lidt store tab som følge af de voldsomme vejrforhold. I forlængelse af ovenstående bemærkes det, at finansieringen af krisestøtten sker gennem landbrugsreserven, og at en fuld udnyttelse af denne kan lede til reduktion af den direkte landbrugsstøtte i Danmark som følge af anvendelsen af finansiell disciplin.

Landbrug & Fødevarer mener rent principielt ikke, at udbetaling af krisestøtte i enkelte medlemslande skal finansieres af landmændene i de øvrige EU-lande – herunder eksempelvis danske landmænd – ved at indkomststøtten reduceres. Helt generelt bakker Landbrug & Fødevarer i den forbindelse op om Kommissionens forslag til forenkling af reglerne for EU's landbrugspolitik, som blev offentliggjort i maj 2025. Her lægges der op til, at landbrugsreserven fremadrettet alene kan anvendes til markedsbalancer, men at krisestøtte i forbindelse med usædvanlige vejrforhold skal findes inden for de enkelte medlemslandes egne budgetter til EU's landbrugspolitik.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af tidligere afstemninger om lignende forslag forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt forbeholden overfor at anvende landbrugsreserven, og regeringen finder det vigtigt, at den ekstraordinære støtte begrænses, så der opretholdes manøvrerum til fremtidige kriser. Regeringen har dog forståelse for den ekstraordinære situation grundet de særlige vejrforhold. Regeringen finder det vigtigt, at muligheden for national medfinansiering begrænses mest muligt. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at en anvendelse af landbrugsreserven baseres på objektive kriterier, der viser, at der er ekstraordinære udfordringer og tab i bestemte sektorer og/eller medlemsstater. Endelig finder regeringen det vigtigt, at Kommissionen udviser transparens og følger markedssituationen på tværs af alle medlemsstater. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.